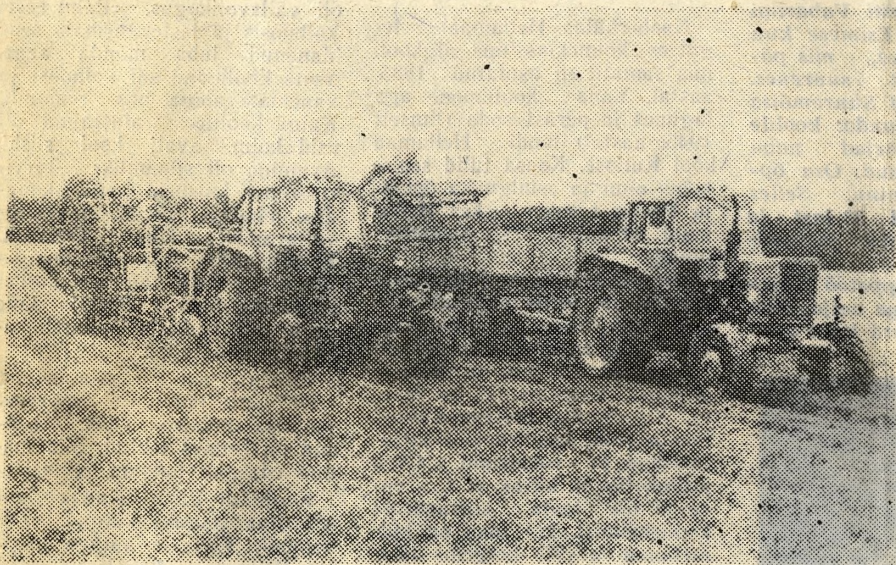

On kartulivõtuaeg

KARTULIKOMBAIN seis-
sis põllunurgal. Toivo
Tüür ja Karle Abe, võt-
med käes ja tõsised näod ees,
putitasid masinat. Ja kellele see
rõõmu peaks tegema, kui kom-
bainil miski üles ütleb ja pead
seda põlul parandama.

Sellest tööpausist tundsid va-
hest rõõmu Palade kooli VII
klassi tüdrukud, kel väike hin-
getõmbepaus. Pealegi tuli nende
juurde fotoaparaadiga võõras
onu ja tüdrukud olid kohe val-
mis poseerima, sosistades oma-
vahel, et kas neist ka pilti te-
hakse.

Toivo Tüür ja Karle Abe said
peagi kombaini korda, korjasid
tööriistad kokku. Karle hüppas
«Belarussi» kabiini ja kartuli-
kombain sõitis traktori jõul
vaole. Kaido Rehepapp ruttas
kombainile järele, suur käru
haakes. Kütusetsisterniga põllu-
le tulnud Neeme Roosi teeneid
kasutasid mehed masinate paa-
kide täitmiseks.

Jõudnud vaole, sättisid Toivo

ja Karle oma masinad töö-
järele. Põllu teisest otsast tuli
neile teise ääre vagudega vastu
samasugune kollane kombain.
Sellega legid tööd traktorist
Tiit Piht ja kombainer Roland
Kroon ning noppijateks olid
kombainil VII klassi poisid. Kui
käru täis, sõideti teise põllu-
veerde, kus kast kummutati ja
kartulikuhe talve tulekuks üles
seati.

Nii käis kartulivõtmine läinud
nädalal ja jätkub ka selle
nädala algul «Rahu eest» kol-
hoosi Soovälja liivasel põllul.
Selline kombainide töö sügise-
sel kartulimaal on oma paar-
kümme aastat tuttav igaühele,
kes sel ajal kuhugi majandisse
juhtunud. Olgu nähtud põllu
kohta veel niipalju lisatud, et
sellel osal, kus kombainid oijd
töö teinud, liikus punane lint-
traktor üsna kiire käiguga. Ega
traktoril rasket vedu olnudki,
sest järel oli tal kultivaator,
mis kergelt pinda kobestas,
tunnes need mugulad päevaval-

gele, mis kombainidest põllule
jäänud. VII ja VIII klassi õpi-
lased olid järelnoppimisel. Pä-
rastõunal tulid samale tööle
VI ja IX klass. Niiviisi iga
päev juba kaks nädalat järjest.

Tänavu on «Rahu eest» kol-
hoosil kartulit maas 30 hekta-
ril. See on teiste Hiiumaa ma-
janditega võrreldes kõige suu-
rem kartulipind. Tõsi, ega 30
ha kolhoosi jaoks just suur
maa ole. Mõni majand on
kartulikasvatamise hoopis lõ-
petanud. Ei tasuvat ära. Ei ta-
ha siinkohal vastu vaielda, aga
need, kes talude aegu mäleta-
vad, teavad, et sea põhiline
sõit oli kartul. Ja kes lehmalt
piima tahtis, andis ikka kartu-
lit.

Keyadsuvine pöud jättis vilja-
saagi Hiiumaal tänavu üsna ke-
siseks. Ega kartul ka just kiita
ole, aga juuli keskel sadanud
vihm päästis mugulad viimasel
hetkel. Nüüd räägib mõnigi põl-
lumees, et kartulit saab ilusasti.

«Rahu eest» agronoom Toomas
Remmekoor ütles, saagi kesk-
mise olevat, nii 150 ts/ha. Võt-
mine veel pooleli ja lõplik ar-
vestus tegemata.

Nii et kartulisaaigi ikaldusest
küll pole mõtet rääkida. Suvi-
vilja põuakahjustuste hüvita-
misega tegeleb praegu maava-
litsus. Hiidlaste hüvituse taot-
lusele vastas põllumajandusmi-
nisteerium eitavalt ja nüüd te-
geleb asjaga maavanem Tarmo
Mänd, kellel on sel teemal ol-
nud kaks kohtumist Eesti Vaba-
riigi peaministri Edgar Savi-
saarega. Kuidas asi laheneb,
sellest informeerime lugejaid läh-
emal ajal.

Küsimusele, mida majand ka-
vatseb kartuliga teha, Toomas
Remmekoor täpselt vastust ei
andnud, öeldes, et see sõltub
kujunevast hinnast. 30 hektaril
on enamasti söödakartul «Su-
lev», mis talub kõige paremini
masinatega võtmist. Kasvata-
takse veel Hollandis aretatud
«Ebat», mille mugulad on sa-

muti suhteliselt vastupidavad.
Praegusel ajal Eestis intensiiv-
seks kasvatamiseks sobivate
sortide tutvustamise boštüüris
õeldakse «Eba» kohta nii:

«Suure saagivõimega hilise-
poolne kuni hiline söögikartuli-
sort. Heade kulinaarsete ja
maitseomadustega. Suhteliselt
vastupidav lehemädanikule ja
mosaiigiviirustele. Mugulad säil-
livad hästi.»

Seega peaks «Eba» olema üs-
na hea toidukartul.

Endel SAAR

PILTIDEL:
Masinad kartulivaol.

Kombaini noppelaul on (pa-
remalt alates) tööl Räpina sov-
hoostehnikumi IV kursuse prak-
tikant Gea Heiste ning Palade
kooli VII klassi tüdrukud Jaa-
ne Erk ja Karin Tammitu.